

Komentář Ministerstva financí k návrhu ustanovení § 21h novely zákona č. 38/2004 Sb.

cit. návrhu zák.: (1) Úhrnná výše veškerých poplatků, které pojišťovna na zákazníky uplatňuje ze zaplaceného běžného pojistného rezervotvorného životního pojištění, případně z kapitálové rezervy pojištění, a které jsou pro pojišťovnu zdrojem pro úhradu pobídek za zprostředkování a nabízení pojištění, nesmí přesáhnout výši jedenapůlnásobku té části průměrného ročního běžného pojistného, která není rizikovým pojistným. Je-li placeno jednorázové pojistné, nesmí výše těchto poplatků přesáhnout jedenapůlnásobek podílu té části jednorázového pojistného, která není rizikovým pojistným, a počtu let, na které je pojištění sjednáno. V případě pojištění sjednaného na dobu kratší než 15 let se výše těchto poplatků snižuje o 5 % za každý rok, o něž je pojistná doba kratší než 15 let. V případě pojistného placeného jiným způsobem se přípustná výše poplatků uplatnitelných na zákazníky určí obdobně.

Komentář MF:

- 1) Ustanovení míří pouze na poplatky u tzv. rezervotvorných životních pojištění.
- 2) Ustanovení míří pouze na poplatky, které jsou zdrojem pobídek a které jsou uplatňované určitým způsobem – tj. srážkami z pojistného nebo z kapitálové rezervy pojištění.
- 3) Ze syntézy bodů 1 a 2 plyne, že předmětem regulace jsou tzv. počáteční náklady životního pojištění. Ostatní poplatky předmětem regulace nejsou.
- 4) Limit nákladů se vztahuje pouze na tu část pojistného, která nepředstavuje úplatu za pojistné krytí (tzv. rezervotvornou složku pojištění).
- 5) V případě, že by se výše pojistného nebo jeho jednotlivých složek v čase měnila (jak je to běžné u přirozeného pojistného), uplatní se průměrné hodnoty.
- 6) Regulace se aplikovatelná jak na pojistné placené běžným, tak i jednorázovým způsobem.

Modelový příklad 1:

Určete maximální přípustnou výši počátečních nákladů investičního životního pojištění dle odst. 1) § 21h.

Pojistná doba	30 let
Celkové lhůtní (měsíční) pojistné	1 000 Kč
Pojistné za úrazové připojištění	500 Kč
Průměrné měsíční pojistné za rizikové životní pojištění	100 Kč
Rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílové jednotky (bid/offer spread).....	5 %
Měsíční poplatek za správu pojištění	30 Kč

Řešení:

Regulovaná část celkového lhůtního pojistného = $(1\,000 - 500 - 100)$ Kč = 400 Kč
V ročním vyjádření..... = $400 \cdot 12 = 4\,800$ Kč
Limit počátečních nákladů = $1,5 \cdot 4\,800 = 7\,200$ Kč
Poplatky bid/offer a měsíční poplatek se do výpočtu nezahrnují, neboť nejsou předmětem regulace.

cit. návrhu zák.: (2) Pojistitel může poplatky podle odstavce 1 na zákazníkovi uplatnit jen tak, aby mu v žádném roce trvání pojištění nevznikl nárok přesahující 20 % jejich celkové výše, a v případě pojištění uzavřeného na pojistnou dobu kratší než 5 let tak, aby mu v žádném roce trvání pojištění nevznikl nárok přesahující takovou část jejich celkové výše, která odpovídá podílu čísla jedna a počtu let, na které je pojištění sjednáno.

Modelový příklad 2A:

Určete maximální přípustnou výši počátečních nákladů v jednotlivých letech trvání pojištění dle odst. 2) § 21h. Pro výpočet využijte parametry předchozího příkladu a předpokládejte, že 90 % celkových nákladů chce pojišťovna uplatnit rovnoměrně v 1. až 5. roce a zbývajících 10 % celkových nákladů pak v roce šestém.

Řešení:

Limit počátečních nákladů 7 200 Kč
 90% podíl nákladů..... 6 480 Kč
 10% podíl nákladů..... 720 Kč
 náklady v 1. až 5. roce..... = $6\,480 / 5 = 1\,296$ Kč
 náklady v 6. roce 720 Kč

Rok	Poč. náklady	% celk. nákl.
1	1 296 Kč	18 %
2	1 296 Kč	18 %
3	1 296 Kč	18 %
4	1 296 Kč	18 %
5	1 296 Kč	18 %
6	720 Kč	10 %
7	0 Kč	0 %
...	0 Kč	0 %
30	0 Kč	0 %
celkem	7 200 Kč	100 %

Modelový příklad 2B:

Určete maximální přípustnou výši počátečních nákladů v jednotlivých letech trvání pojištění dle odst. 2) § 21h. Předpokládejte, že veškeré počáteční náklady pojišťovna rozloží tak, aby na každý rok trvání pojištění připadla jejich maximální přípustná výše.

Řešení:

Limit počátečních nákladů 7 200 Kč
 20% podíl nákladů = náklady v 1. až 5. roce = $7\,200 / 5 = 1\,440$ Kč

cit. návrhu zák.: (3) V případě změny výše pojistného nebo pojistné doby se podle odstavců 1 a 2 úměrně změní i výše poplatků, které lze uplatnit na zákazníkovi. Na částku odpovídající navýšení pojistného se hledí jako na pojistné za nové rezervotvorné životní pojištění a uplatní se pro ni samostatně stanovená přípustná výše poplatků. Za pojistnou dobu odpovídající navýšení pojistného se považuje doba od účinnosti změny pojištění do konce trvání pojištění.

Modelový příklad 3:

Určete přípustné navýšení počátečních nákladů a jejich rozložení v čase, předpokládáte-li, že po prvním roce trvání pojištění dojde k takové změně pojistné smlouvy, na základě které dojde při neměnné výši rizikového pojistného (smrt, záv. onemocnění) ke zvýšení lhůtního pojistného o 200 Kč. Pojišťovna při rozložení nákladů uplatní v každém roce jejich maximální přípustnou (20%) výši.

Řešení:

Původní celkové lhůtní pojistné	1 000 Kč
Navýšené celkové lhůtní pojistné.....	1 200 Kč
Navýšení.....	200 Kč
V ročním vyjádření.....	2 400 Kč
Limit počátečních nákladů k navýšení	$= 1,5 \cdot 2\,400\text{ Kč} = 3\,600\text{ Kč}$
20% podíl (rok 2. až 6.).....	$= 3\,600 \cdot 0,2 = 720\text{ Kč}$

Rok	Poč. náklady 1	Poč. náklady 2	Celkem
1	1 440 Kč	-	1 440 Kč
2	1 440 Kč	720 Kč	2 160 Kč
3	1 440 Kč	720 Kč	2 160 Kč
4	1 440 Kč	720 Kč	2 160 Kč
5	1 440 Kč	720 Kč	2 160 Kč
6	0 Kč	720 Kč	720 Kč
...	0 Kč	0 Kč	0 Kč
30	0 Kč	0 Kč	0 Kč
celkem	7200 Kč	3600 Kč	10 800 Kč

cit. návrhu zák.: (4) Dojde-li před koncem doby, na kterou byla podle odstavce 2 úhrada poplatků rozložena, k uplatnění nároku na odkupné, nesmí být do výše odkupného z pojištění a výše plnění vráceného zákazníkovi po odstoupení od smlouvy promítnuty poplatky přesahující výši přípustnou podle odstavců 1 až 3. Má-li zákazník podle pojistné smlouvy právo jednostranně požádat o výplatu plnění z rezervotvorného životního pojištění, které není odkupným ani pojistným plněním, a v jehož důsledku dochází ke snížení závazku pojistitele, nebo vzniká-li zákazníkovi v důsledku změny pojištění, jejímž předmětem je snížení pojistného nebo zkrácení pojistné doby, právo na plnění z pojištění, které není odkupným ani pojistným plněním, uplatní se na každou takovou výplatu toto pravidlo obdobně.

Modelový příklad 4:

S využitím předchozích výpočtu vypočítejte maximální výši stržených počátečních nákladů v situaci, kdy pojistník na konci třetího roku požádá o výplatu odkupného.

Řešení:

Rok	Poč. náklady 1	Poč. náklady 2	Celkem	Kumulace
1	1 296 Kč	-	1 296 Kč	1 296 Kč
2	1 296 Kč	648 Kč	1 944 Kč	3 240 Kč
3	1 296 Kč	648 Kč	1 944 Kč	5 184 Kč

Pojišťovna strhne klientovi na počátečních nákladech pojištění maximálně 5 184 Kč.